

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Lőrinczné dr. Boszkovics Teréz pártfogó ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Tóth Balázs ügyvéd által képviselt I. rendű alperes **neve** (I. rendű alperes címe) I. rendű és **II.rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen ajándék visszakövetelés iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2011. március 21. napján kelt 21.P.20.640/2010/19. számú ítélete ellen az alperes által 21. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - megváltoztatja és a keresetet teljes egészében elutasítja. Mellőzi a K.-i Körzeti Földhivatal megkeresését. Mellőzi az I. rendű alperesnek részleges elsőfokú eljárási illetékben való marasztalását, valamint a felperest képviselő ügyvéd 50%-os díjának viselésére vonatkozó kötelezettsége megállapítását.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 nap alatt 225.000 (kettőszázhuszonötezer) forint első- és másodfokú együttes perköltséget.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd első- és másodfokú eljárásban felmerült díjának viselésére teljes egészében a felperes köteles.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperes és az I. rendű alperes több éves szomszédi ismeretséget követően 2004. július 20. napján kötöttek egymással házasságot, mely mindkettőjüknek a második házassága volt. A házasságkötéskor a felperesnek a tulajdonában három házas ingatlan volt: a lakóhelyül szolgáló K., K.u. 80. szám alatti 9768 hrsz.-ú, a K.. K.u. 85. szám alatti

9777 hrsz.-ú és a B., S. u. 41. szám alatti 3340 hrsz.-ú ingatlanok. A felperes és az I. rendű alperes a házasságkötésüket követően sem létesítettek közös otthont, a felperes is maradt saját lakóházában és az I. rendű alperes is maradt az általa nevelt kiskorú gyermekeivel a K., K. u. 83. szám alatti lakóházában, azonban az I. rendű alperes teljes körűen gondoskodott a felperesről: az általa elkészített ételt közösen fogyasztották el, a felperes ruházatát, lakását az I. rendű alperes tisztán és rendben tartotta, a felperes pedig az I. rendű alperes rendelkezésére bocsátotta a jövedelmét. A felperes és az I. rendű alperes házassági életközösségük idején alacsony jövedelemmel bírtak: a szobafestő képesítésű felperes a magas vérnyomás betegsége miatt szakmáját gyakorolni nem tudta, több alkalommal volt munkanélküli, alkalmi munkákat végzett. Az I. rendű alperesnek ugyancsak nem volt munkaviszonya, a gyermekei után kapott családpótlékból és tartásdíjból igyekezett biztosítani létfenntartásukat.

A felperes örült az I. rendű alperes gondoskodásának, remélte, hogy a jövőben is változatlanul jó marad a személyes kapcsolatuk, szerette volna viszonzni az I. rendű alperes szerető törődését és nem kívánta örökségi juttatásban részesíteni az első házasságából származó nagykorú leányát, akivel nem volt személyes kapcsolata, ezért a 2005. szeptembere és 2006. januárja közötti időszakban egyenként, sorban az I. rendű alperesnek ajándékozta mindhárom ingatlanát, a haszonélvezeti jogának fenntartása mellett.

Vagyoni problémáik megoldása, életminőségük javítása érdekében a felperes és az I. rendű alperes közös akarattal értékesítették a felperes által az I. rendű alperesnek ajándékozott kaposvári 9777 hrsz.-ú ingatlant 2007. május 15-én. Az így nyert 10.000.000 forint vételár felhasználásáról az I. rendű alperes a saját belátása szerint döntött: támogatást nyújtott a nagykorú gyermekeinek, síremléket csináltattak a felperes szüleinek, nagyobb részben pedig közös létfenntartásukra fordították a pénzt. Ennek elfogytával az I. rendű alperes szerette volna értékesíteni a balatonfenyvesi ingatlant és ezt azonban a felperes ellenezte. Ezt az ingatlant az I. rendű alperes 2009. augusztus 12-én az egyik nagykorú gyermekének, a II. rendű alperesnek ajándékozta anélkül, hogy erről a felperes előzetesen tudomást szerzett volna. A tulajdonjogváltozás bejegyzéséről szóló értesítést a felperes vette át és nagyon felháborodott a nyaraló ingatlan továbbajándékozásán. Emiatt az I. rendű alperessel fennállt jó kapcsolata megromlott, az I. rendű alperes gondoskodása helyett inkább a szomszédjától, V. Z.-tól fogadott el egyre gyakrabban anyagi segítséget. Az ő és más ismerősei véleményét hallgatva fokozatosan eltávolodott az I. rendű alperestől. A perbeli keresetlevélnek előterjesztését követő $\frac{3}{4}$ évvel később, az I. rendű alperest a házába sem engedte be, lehetetlenné téve a számára a róla való gondoskodást, majd a felperes kérelmére a házasságuk is felbontásra került 2010. július 7-én.

A felperes a módosított keresetében a K., K.u. 80. szám alatti és a B., . u. 41. szám alatti ingatlanokat kérte a tulajdonába adni ajándék visszakövetelése jogcímén a létfenntartásának a veszélyeztetésére és megghiúsult feltevésre hivatkozással. A b.-i ingatlan körében a Ptk. 203.§ (1) bekezdése alapján kérte annak megállapítását,

hogy az alperesek között létrejött ajándékozási szerződés fedezetelvonó, ezért a II. rendű alperest kérte kötelezni annak tűrésére, hogy a tulajdonjoga visszajegyzésre kerüljön. A házassági életközösség alatt értékesített ingatlan vételárából a haszonélvezeti jog ellenértékeként 3.500.000 forint és kamati megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest. Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Egyrészt azzal védekeztek, hogy az ajándékozásnak nem volt feltétele, másrészt a felperes egészségi állapota a munkavégzést a jelen pillanatban is lehetővé teszi a számára. Hivatkoztak arra, hogy a haszonélvezeti jog fenntartása nem volt akadálya a II. rendű alperes részére történő ajándékozásnak, melyet azzal indokoltak, hogy a II. rendű alperes tudja fenntartani az ingatlant. Az I. rendű alperes állította, hogy a házastársi életközösség alatt a 3.500.000 forint felhasználásra került, így azt visszafizetni nem tudja.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes és az I. rendű alperes között létrejött gondozási szerződést megszüntette és a megfelelő kielégítés körében a k.-i 9768 hrsz.-ú ingatlan tulajdonjogát 1/1 arányban a felperesnek adta, az I. rendű alperest ennek tűrésére kötelezte és megkereste a K.-i Körzeti Földhivatalt a jogváltozás ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése végett. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és a perköltségek viseléséről a részleges pervesztesség-pernyertesség szabályai alapján a felperes költségkedvezményének figyelembevételével határozott.

A lefolytatott széleskörű bizonyítás eredményeként az elsőfokú bíróság nem találta alkalmazhatónak a peres felek jogvitában a Ptk. 582.§-ának sem az (1), sem a (3) bekezdését. A létfenntartás szükségességének fennállását azért nem állapította meg, mert a felperes egészségi állapota korának megfelelő, munkavégzésre képes, változó jövedelemre szert is tesz, két ingatlanon is fennáll a haszonélvezeti joga. A feltevés megghiúsulása címén azért nem találta visszakövetelhetőnek az ajándékot, mert ennek jogi megalapozottságához az ajándékozó reményein, elképzelésein túl, a feltevésnek a megajándékozott által felismerhető kinyilvánítására is szükség lett volna az ajándékozás során, ezt pedig nem találta megállapíthatónak az elsőfokú bíróság. Tekintettel azonban arra, hogy a felperes rövid kapcsolat után az I. rendű alperes gondoskodására tekintettel ajándékozta ingatlanait a házastársának, aki utólag maga is úgy értékelte, hogy a gondoskodása hiányában nem került volna erre sor, az elsőfokú bíróság arra a jogi következtetésre jutott, hogy a peres felek között ajándékozással vegyes gondozási szerződés jött létre, amelyre alkalmazhatónak találta a Ptk. 589.§ (3) bekezdésének a rendelkezését, ami alapján a bíróság a tartási szerződést a felek megfelelő kielégítésével szünteti meg, ha a fél magatartása vagy körülményei folytán a szerződés célja nem valósítható meg. A megfelelő elszámolás körében figyelemmel volt arra, hogy a gondozás elmaradásáért mindkét fél felelős, elsődlegesen azonban maga a felperes, és a szerződések megkötésének legalább ugyanolyan mértékű indoka volt az ajándékozás, mint a gondozás. Ezért a felperes tulajdonába csak az általa lakott ingatlant adta vissza, egyebekben pedig elutasította a keresetet, megállapítva, hogy az alperesek között létrejött ajándékozási szerződés megkötésekor a felperesnek még nem volt igénye az ajándék visszakövetelés iránt, tehát annak fedezetét sem

vonhatták el az alperesek a szerződés megkötésekor, illetve a kereseti pénzkövetelést a felperes és az I. rendű alperes már a per megindítását megelőzően közösen felélték.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű alperes nyújtott be fellebbezést, kérve az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset teljes egészében történő elutasítását, valamint a felperesnek a perköltségek viselésére való kötelezését. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú eljárás folyamán egyik fél sem állította, hogy közöttük gondozási szerződés létrejött volna, ennek létrejöttét a bizonyítás adatai sem igazolják, a felek célja és szándéka kizárólag az ajándékozási szerződés megkötésére irányult és a szerződéses nyilatkozatok is ezt fejezik ki egyedül.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helyes indokaira hivatkozással.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntése alapjául szolgáló tényeket a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján helyesen állapította meg. A helyesen megállapított tényekből levont jogi következtéseivel azonban a másodfokú bíróság csak részben ért egyet.

Egyetért azzal, hogy a felperes keresetét a Ptk. 582.§ (1), illetve (3) bekezdései nem alapozzák meg. Az ezzel kapcsolatosan kifejtett jogi indokokkal is egyetért a másodfokú bíróság. Kiegészíti azokat azzal, hogy a másodfokú bíróság döntésének tárgyául szolgáló ingatlan (a K., K. u. 80. szám alatti 9768 hrsz.-ú ingatlan) tulajdonjogának visszaszerzése a felperes létfenntartását nem oldaná meg. Ez az ingatlan a lakóhelye, azt hasznélvezeti joga alapján élete fogytáig birtokolhatja, használhatja, hasznosíthatja tulajdonjog hiányában is, csak úgy, mint a b.-i ingatlant. Ez utóbbinak hasznosításával még jövedelemre is szert tehet. A tulajdonjog visszaszerzése csak az ingatlanok értékesíthetősége tekintetében jelentene többletjogosítványt a felperes számára. Ezt azonban a felperes maga sem tekinti a létfenntartásához szükségesnek, ugyanis a .-i ingatlan értékesítését korábban is ellenezte (a lakóháza értékesítése fel sem merült), és később sem találta ezt szükségesnek, különben fellebbezett volna a keresetét ebben a részében elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezése ellen. A lakóingatlan pedig a lakhatásának biztosításához szükséges, amire jelenleg is jogosult. Ennek értékesítése a létfenntartását nem megoldaná, hanem veszélyeztetné. Amennyiben a jövőben sem kívánná elfogadni az I. rendű alperes gondoskodását vagy erre az I. rendű alperes már nem mutatna hajlandóságot, akkor is bízhat V. Z. segítségével, aki az elsőfokú bíróság 6. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvében, mint közokiratban foglalt tanúvallomása tétele során úgy nyilatkozott, hogy „mindegy, hogy hogy fejeződik be a per, én akkor el fogom tartani a J.-t, akár emberségből is”. Az elsőfokú eljárás adatai szerint tehát a K. u. 80. szám alatti ingatlan tulajdonjogára avégett sincs szüksége a felperesnek, hogy ennek átruházásával biztosítsa a saját szükséges tartását.

Nem ért egyet viszont a másodfokú bíróság azzal, hogy a felperes és az I. rendű alperes között az ingatlanok tulajdonjogának átruházására gondozással vegyes ajándékozási szerződés alapján került volna sor. A peres felek között gondozási szerződés nem jött létre. Ehhez a Ptk. 205.§ (2) bekezdése értelmében meg kellett volna állapodniuk a lényeges szerződési feltételekben, az I. rendű alperes szerződési kötelezettségvállalása tekintetében tehát a gondozási szolgáltatások nemében, színvonalában, teljesítésük gyakoriságában, stb. Azt a körülményt, hogy az I. rendű alperes meghatározott módon gondoskodott a felperesről a szerződések megkötését megelőzően is és a felperes ezt örömmel elfogadva, mintegy viszonzásképpen a gondoskodás jövőbeli, változatlan fennmaradásában bízva ruházta át az I. rendű alperesre a különvagyonába tartozó ingatlanok tulajdonját, nem lehet a Ptk. 216.§ (1) bekezdése szerinti ráutaló magatartás formájában kifejezett szerződési akaratnyilvánításnak tekinteni.

A Csjt. 24.§-a ugyanis a törvény erejével is kötelezi a házastársakat egymás támogatására. Ennek részben személyes, részben vagyoni összetevői vannak. Személyes, de bizonyos mértékig vagyoni elemmel is vegyülő feladat a másik házastárs gondozása, ellátása betegsége alatt is. Nincs olyan peradat, amely szerint az I. rendű alperes által a felperesnek nyújtott szolgáltatások jellege, mértéke meghaladta volna a Csjt. 24.§-ában foglalt, a házassági életközösség tartalmát jelentő és az együttéléssel szükségszerűen vele járó tevékenység kereteit. Márpedig házastársak egymás közötti jogviszonyában csak e törvényes gondoskodási kötelezettséget meghaladó szolgáltatások válhatnak önálló magánjogi jogviszony tárgyaivá (BH 2004/467). Nincs arra vonatkozó peradat sem, amelyből az következne, hogy az I. rendű alperes nem a házassági együttélésre tekintettel és annak keretében gondoskodott volna a felperesről, hanem e tevékenysége attól független szerződési akarat megnyilvánulása lett volna, illetve a felperest az ajándékozásra ilyen visszerthes szerződési szándék vezette volna, nem pedig pusztán az, hogy jó volt a kapcsolata a házastársával, ahogy azt önmaga is az ajándékozási szándéka kizárólagos okaként jelölte meg (az elsőfokú bíróság 21.P.21.827/2009/3.sz. tárgyalási jegyzőkönyvének 5. oldala).

A fentiek szerint a másodfokú bíróság a keresetet az elsőfokú bírósággal egyezően, annak a felperes által megjelölt jogcíme alapján nem találta megalapozottnak és nem találta megalapozottnak azt részben sem az elsőfokú bíróság által kifejtett jogi indokokra tekintettel sem. Ezért a másodfokú bíróság a keresetnek az elsőfokú bíróság által teljesített részét is elutasította.

A másodfokú bíróság döntése értelmében a felperes mind első-, mind másod fokon pervesztesnek tekintendő, ezért a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján a perköltségek teljes körű viselésére köteles. A teljes személyes költségmentességére tekintettel azonban az eljárási illeték az állam terhén marad, a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának tényleges viselésére pedig a felperes pervesztességére tekintettel a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat határoztában foglaltak az irányadóak. Az I. rendű alperes jogi képviselőjének munkadíját az elsőfokú eljárásra nézve 150.000, a

másodfokú eljárásra nézve 75.000 forintban határozta meg a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdésének *a)* pontja, (5) bekezdése és (6) bekezdése alkalmazásával, figyelembe véve azt is, hogy a II. rendű alperes jogi képviselőjének ellátására tekintettel az elsőfokú bíróság már jogerősen megállapított 150.000 forint ügyvédi munkadíjat a javára. Figyelemmel volt a másodfokú bíróság arra is, hogy az I. rendű alperes jogi képviselője alanyi ÁFA mentességet élvez.

Pécs, 2011. november 30.

Dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró